

Godthaab d. 11. Mai 1868

S.T.

Hr. pastor Rosen.

Megen tak for Dres brev af 13. Sept. ifjor, som jeg modtog imorges tilligemed en heel masse andre, hvoraf nu kun faa kunne besvares, da posterne imorgen tidlig skulle gaae tilbage igjen. Det var jo en sørgelig sommer, De har havt ifjor, med den epidemi, som bortrev saa mange, flere i tal, end den, som grasserede her 1862, som den jo ogsaa har været mere udbredt. Og vinteren synes ogsaa, naar jeg lægger alle beretninger sammen, at have været haardere dernede, end her i egnen. Her var det i en del af vinteren, navnlig i Februar og Marts, for nogle temmelig skralt, deels paa grund af den omflakkende tyndis, deels for de stadige haarde nordenvinde, som navnlig langs yderkysten næsten bestandig vare stormende. Det var navnlig her ved selve colonien, ved Nyherrnhut, ved narssaq og ved kangeq, at det paa denne maade var noget knapt for de fleste, eller maaskee rigtigere udtrykt, at det var forbunden med mere end den almindelige anstrengelse, at bringe det til livets ophold fornødne tilveie; idetmindste har folk selv sagt mig, at de ikke savnede føde, men at det var piniarniaraluarnemit, at de vare blevne magre. Ved atangmik og napasso< og maaskee et par steder til i Sukkertoppens district har der været større mangel, ikke langt fra hvad man kunde kalde hungersnød, dog er ingen død deraf. Heroppe i fjorden, ved sârdlo<, <ôrno< og ~umána<, levede folk godt, for en stor deel af en utrolig masse ryper, saa at mange af jægerne i et par maaneder dag ud og dag ind bragte deres 20, 30, ja 40 stk hjem, og der i det hele ved <ôrno< og ~umána< i vinterens løb blev gjort ende paa 25000 (!) knaldhætter.

Pat. Jørgensen ankom hertil den 29.de Aug., hvilket De maaskee først har hørt nu, da postgangen i sidste efteraar standsede usædvanlig tidlig. Nu agter han i sommer atter at reise til Danmark, formodentlig med det sidste hertil ventede skib, Mariane, hvorefter jeg for mit vedkommende venter ham næste aar hertil igjen med kone for længere tid. Men det staaer jo endnu meget uvist, ogsaa afseet fra den almindelige uvished, som gjælder alle menneskelige planer uden undtagelse. - Den 23.de Apr. modtoges her en pakke med aviser (til 20.de Dec., troer jeg), som en engelsk hvalfanger havde afgivet ved kangeq, og den 4.de dennes ankom poster fra Holstbg med europæiske breve over England, som gik til den sædvanlige grændse mod slutningen af Februar. De officielle breve, som past. Jgsn ved denne leilighed modtog, indeholdt saa at sige intet angaaende missionens almindelige forhold; de angik saagodt som alene hans personlige forhold. Af underskriften sae man, hvad man ogsaa havde faaet ud af aviserne: at P. Kierkegaard var cultusminister, men samtidig hørte man, at han agtede snart at gaae af igjen, da der ingen udsigt var, at faae loven om præstefrihed igjennem, og det var kun for den, at han havde taget ministerportefeullen. Det havde han nok sagt til Rung, troer jeg. Som ny seminarlærer og anden præst her ved stedet udkommer en hr. Ostenfeld, som har været personel capellan et sted, som jeg ikke husker, i nærheden af Horsens elle. Skanderborg, siden 1865, troer jeg, det var; er født 1837. Men hvad siger De til den underlige omflytning, at past. Wiberg skal til Holstbg, og Th. Sørensen fra upernivik til Fhaab! Og saa, at past. Schram ved Egedesminde og fra Egedesminde skal besøge upernivik som annex!! Hvad forestillinger mon dog folk har om afstandene og reiseleiligheden herovre? Formodentlig vil altsaa vel baade Fhaab og upernivik i den forestaaende vinter forblive ubesatte. Anthon bliver nok Deres afløser. Af skibe kommer Nordlyset hertil hertil, til Sktpn og Holstbg, maaskee ogsaa til Fhaab, Peru og Luscinde til Julhaab, den sidste ogsaa til Fhaab. Senere skal Mariane fra Nordgrønland anløbe her, og muligen kommer der ogsaa endnu et andet skib fra NGr. til Sktpn og Hlstbg. Nordlyset skulde være seilklar 1.te Apr., kunde altsaa ventes daglig; men har nordenvinden været ude i strædet som her ved kysten, saa stopper den vel noget. Stakkels Steenberg er paa Bidstrup, og Carl Møller (fru Rinks broder) ligesaa. Rung skal have yttret sig at ville nedlægge sin post som missionssecretair. Alle levnetsmidler skulle i Danmark være stegne til meget høie priser, eksempelvis har jeg hørt nævne: et 8 #s

rugbrød 40 à 42 sk, æg 1.2 snesen; kjød husker jeg ikke, men det er vel i forhold dertil, og ialtfald maa jo det store udfald, som qvægpesten hart frembragt i Englands og Hollands creaturstand, og som vedkommende jo snarest muligt ville søge erstattet fra nabolandene, forhøie priserne i disse. Vinteren skal have meget streng derovre, og brændselet har nok ogsaa været dyrt. Som følge deraf er bl.a. det halve eller en trediedeel af handelens proviantrequisitioner bleven strøget, siges der; ialtfald saa meget, at ingen dobbeltbeseiling finder sted. – Der var da til Febr. Ingen krig kommen til udbrud, som jo mange frygtede i fjord, men det maa jo stadig ventes; om ikke før, saa formodentlig naar Tyrkiet falder, og det synes jo nu at være betydelig nærmere, end dengang kaiser Nicolaus første gang talte om ”den syge mand”. I Italieb har der nok været uroligheder; Garibaldi vilde paa ewgen Haand erobre Rom, har jeg hørt, men blev af Vict. Emanuels tropper taget til fange. Franskmændene have nok derefter atter besat Rom. (Alle disse efterretninger har jeg paa anden eller tredie haand, da jeg ikke selv har seet nogen avis). St. Thomas og St. Jan have Nordamericanerne kjøbt for 7½ mill. Dollars; paa de samme øer og I deres omegn har I slutningen af Oct. (d. 29.de ?) raset en frygtelig orcan; antallet af de skibe, der vare sønderslaaet I St. Thomas’ ellers saa sikre havn, har jeg hørt, var anslaaet til 50; saa har ødelæggelsen paa landjorden vist heller ikke været ringe.

Endskjøndt De jo agter at forlade landet iaar, saa antager jeg dog, at det muligen kunde interessere Dem at eie det nyete product af vor trykkeri, en lille missionsgeographi, hvoraf jeg derfor vedlægger et exemplar; den egentlige masse er endnu ikke færdig indbunden, ellers havde jeg formodentlig være saa fri, strax med det samme at sende en deel med I den forudsætning, at De ikke vilde have noget imod at lade den komme iblandt folk der nede; 25 expl. Staae til tjeneste, hvis De har brug for dem (til gratis uddeling til catecheterne eller hvem der ellers har øie for de sager). Idag holdes her forstanderskabsmøde; saa megen umage jeg I sin tid har gjort mig for, efter evne at bidrage til at institutionen kunde blive til gavn, saa fuldkommen ligegyldig er den mig nu; det var en skuffelse, grønlændernes velfærd kommer ikke fra den kant, som den nu drives i. – Past. Jørgensen kommer maaskee ikke til at skrive Dem til nu, saa kan jeg hilse fra ham; Deres brev fra dette foraar modtog han idag. Med bedste hilsen

Deres forbundne
Sam Kleinschmidt.